

Ravnatelj Pirc je poročal dalje o kmetijske družbe kranjske računskem sklepu in bilanci za leto 1901, ter o proračunu za prihodnje leto. Skupnih dohodkov je bilo 290.711 kron; ostanek v blagajnici znašal je koncem leta 45.209 kron. Za nakup gospodarskih potrebščin se je izdalo 166.004 krone, za tisek in upravo „Kmetovalca“ 10.758 kron, za plače osebju 10.708 K, za drevesnice 16.419 kron, za dvorec na Viču 6424 kron, za podkovsko šolo 3561 kron, za gospodinjsko šolo 4313 kron, za govedorejo 3256 kron, za planinarstvo 2000 kron, za sadjarstvo 8848 kron, za mlekarstvo 4900 kron, za čebelarstvo 1050 kron i. t. d. Družbena aktiva znašajo 131.864 kron, pasiva pa 45.053 kron in je torej imela družba koncem lanskega leta 86.810 kron čistega premoženja.

O izidu dopolnilnih volitev za glavni odbor smo že poročali; pripomnimo le še, da sta bila za računsko preglednika izvoljena gg. Karol Žagar in Fran Triller.

Volitvi sledila so poročila in predlogi raznih podružnic. Podružnica novomeška je predlagala, naj kmetijska družba deluje na to, da se ustanovi na Dolenjskem centralni zavod za stratificiranje trt. Po pojasnilih gg. Pirca in Gombača pa je g. Rohrman predlog modifikoval v tem smislu, naj se v omenjeni namen daje podružnicam primerna podpora. Nadalje se je sprejel predlog novomeške podružnice, naj družba deluje na to, da se upeljejo na ljudskih šolah kmetijsko-nadaljevalni tečaji in da se nastavi na tukajšnjem učiteljišču strokovni učitelj za pouk v kmetijstvu. Po vinorodnih občinah naj se do prihodnje spomladi priredi pouk o potrebi splošnega in izdatnega kajenja proti slani. Ob enem se je glavnemu odboru naročilo, naj izposluje primerno premembo pravil za ustanovitev zavodov in postaj za rejo prešičev in naj ustanovitev takih postaj pospešuje zlasti v onih krajih, kjer se že sedaj pečajo s prasičjo rejo.

Podružnica vipavska je predložila pet nasvetov. Glede nasveta, naj družba vpliva, da dčbe posamezne vasi mrjasce čistega plemena, izjavil je ravnatelj Pirc, da se to že godi, glede drugega nasveta, naj se družba zavzame za to, da se bo zakon o živinoreji bolj natančno izvrševal, pa je omenil, da se je družba že obrnila do vlade s tozadevno prošnjo. Sprejeta sta bila nadalje nasveta, naj se skuša upejljati boljše ovčje pleme in pa izposlovati na mero-dajnem mestu, da bi smeli sadjerejci brez davka kuhati žganje iz sadja lastnega pridelka. Peti nasvet, naj kmetijska družba deluje na to, da se ustanovi v Ljubljani centralna vinarska zadruga s podružnicami za vsako vinorodno okrožje pod vodstvom strokovnjakov in pod nadzorstvom dežele in države, utemeljeval je g. nadučitelj Skala, ki je zlasti poudarjal, da vinorejci nimajo prilike spečati svojega vina. Skrb take centralne zadruge bodi tudi, da si kranjska vina pridobe renomé, kateri po pravici zaslužijo. Gospod

Rohrman je naglašal, da bi se morale ustanoviti najprej okrajne zadruge, potem šele centrala. Istega mnenja je tudi ravnatelj Pirc, ki naglašá tudi potrebo, da se v Ljubljani otvori poskušna klet, kjer naj bi se točilo zanesljivo pristno vino. Vinorejci si morajo konsumentov sami poiskati, a ne čakati, da pridejo sami; tako se postopa tudi drugod. Tako spremenjeni nasvet je bil soglasno sprejet.

Predlog colsko-podkrajске podružnice, na bi se skupni pašniki čimprej razdelili, se je izročil glavnemu odboru, da ga odstopi in priporoči vladi, predlog podružnice mokronoške, naj bi Dolenjska dobila v konje-rejskem odseku vsaj enega odbornika, pa se odstopi omenjenemu odseku.

Pri nasvetih posameznih družabnikov je priporočal nadučitelj Radelj iz Trebnjega, naj bi družba skrbela, da se na Kranjskem namestu sive ajde upelje črna ajda, ki je za čebelorejo mnogo ugodnejša, kateremu predlogu se je pridružil nadučitelj Likožar iz Preserja za Gorenjsko. Sklenilo se je, naj družba svojim članom oddaja tudi črno ajdo.

Nadučitelj Šega iz Logatca je nasvetoval, naj se pri kmetijski družbi osnuje poseben mlekarski odsek, kateremu bodi naloga snovati v primernih krajih mlekarske zadruge, že obstoječe pa moralno in gmotno podpirati; ustanovi naj se zveza mlekarskih zadrug in mlekarska centrala, ki bo pre-skrbela izdelkom slovenskih mlekarn pristop na svetovni trg.

Pri tej priliki je omenil ravnatelj Pirc, da se je glavni odbor že obrnil na ministrstvo, naj se nam dá mlekarski inštruktor za Kranjsko; šele potem bo mogoče izvršiti navedene zadeve. V istem smislu je pojasnil vprašanje tudi podpredsednik Povše.

Župnik Piber je izrazil željo, naj bi se v Bohinju večkrat priredilo premovanje goveje živine. Ravnatelj Pirc izjavi, da se bo glavni odbor na to željo po možnosti oziral.

Končno je učitelj Dermelj vprašal predsednika za pojasnilo, zakaj neka stranka tako vstrajno ruje proti kmetijski družbi, čeravno ta deluje jako uspešno in blagodejno v prospeh našega kmetijstva. Zaželjenega pojasnila seveda ni dobil.

Ker je bil dnevni red končan, je predsednik ob poldvanajstih zaključil občni zbor.

Kmetijske raznoterosti.

Obisk živinozdravniških visokih šol v Avstriji je silno slab. Tekom šolskega leta 1901/1902. je bilo na Dunaju v vseh štirih letnikih le 49 slušateljev-veterinarjev, dočim izkazujejo v Berolinu 344, v Monakovem 273 živinozdravniških slušateljev. Da v Avstriji nastane prav v kratkem pomanjkanje živinozdravniškega naraščaja je brezdvomno.

Za izvoz perutnine iz Avstrije na Belgijsko izdale so se z ukazom notranjega ministrstva z dne 30. junija t. l. št. 2893 nove določbe, na katere so prizadeti krogi posebno

v ta namen opozarjajo, da se ogneje morebitnih stroškov in škode.

Človeška in goveja tuberkuloza je tudi po naj-novejših dokazih profesorja pl. Befringa jedna in ista bolezen, ki prehaja od človeka na žival in nasprotno, ter so torej dvomi profesor Kocha glede tega brezdvomno opovrženi. V boju proti tej nevarni bolezni treba bode tedaj odločne pomoči od strani veterinarstva in se isto nikakor ne bo smelo prezreti.

Kirdžali!

Ne vem, če se nahaja v vrsti naše slovenske novejšje salonske literature katera knjiga, koja bi toliko popularnosti doživela, kakor svoje dni ta podonavska povest. Seveda smo sedaj razvajeni, neugaja nam kmalo še tako duhovit pisatelj, kajti današnji pisatelji so plodoviti; nekateri zalagajo vsaki lepoznavski list s svojo tvarino že tri leta naprej. Samozaložnikov nam pa manjka, in ravno v sedanji dobi, tudi čitateljev, ker preplavljajo politični listi s svojimi borbami za obstanek vse čitateljsko občinstvo. Svoje dni ni bilo tako. Bili smo skromni. Zame bile so v najnežnejši mladosti vzor najlepšega „Bilderbucha“ sanjske bukvice, katere sem že tako na pamet znala, da sem vedela pod katero številko se nahaja „kača“, „petelin“, „strah“ in „afna“, dasi številke nisem še poznala. Cele ure mi je bila to najljubša zabava. Prva svetovna knjiga bila je tedanji mladini samoumevno „Pavliha“, za njim je sledil „Lažnjivi Klukec“. Skoraj se mi vsiljuje misel, da je teh umotvorov največ zvédla Giontinijeva knjigarna, in da kupčija ni bila preslaba, ker nisi našel rodbine, v kateri se ne bi nahajali ti vzorni izvodi.

Pozneje se mi je v srce smilila uboga grofinja „Grizelda“ še več simpatije si je pa stekla „Genovefa“ s „Schmerzenreichom“ in košuto. Dokler se človek naslaja in zadovoljuje s tako književnostjo, je še najbolj srečen, kajti otrok je, in ne ve še iskati razločka med seboj in drugimi stanovi.

V dvanajstem letu, doletela me je čast, vsak večer po jedno ali dve uri glasno čitati svojemu dedku, ali druge ravno izhajajoče časopise, kakor „Novice“, „Obzor“, „Zora“, „Brenceljna“ in „Jurja s pušo“ itd. in kadar je tistega tvorila nestalo, stare „Dobtnice“. Posebno zanimalo me niso, ker tako obrabljene knjige nikdar še nisem videla, kakor so bile tiste „Drobtinice“, platnice in listi so bili od premnogega obračanja tako zaokrožene, kjer bi mogli biti vogali, da je že dostikrat celega stavka manjkalo. Lahko si torej mislite, kako nečastno se mi je zdelo iz take strgane knjige čitati. Ni čuda, da je bila tako izdelana, ker zajemali so z mojim očetom še osem bratov in sester, in Bog ve, kdo še vse, vso svojo učenost, poduk, znanstvo itd. iz nje, in to ni

malenkost, to pričajo znaki. Najbolj oponirala mi je v nji pesem „Prevzetega Kranjca“, posebno pri rimah, da ima „hlače kažemiraste“, „lajbče pa vse šmiraste“ predočila mi je živa mladostna fantazija uprav sedanjega secesijonističnega gigerla, samo, da je imel vrh sredi klobuks še „knof“. Prve najgostejše solze so žalja izvabila mi je z oči žalostna usoda „Svetinove Metke“, v veliko zabavo celega omizja poslušalcev, kateri so imeli svoj užitek v ihtenju mojem in me znali vedno se mi laskajoč z novo pridobiti, k tej zame bolesti polni uri čitanja, kajti utisek ostal mi je vedno jednak, in solza porajala je solzo, da si se je ponavljalo morebiti po desetkrat. Blažilno vplivala je na mene uprav za kroge mojim jednake, pisana „Babica“. Prav na skrivnem seveda, zasedla je prvo mesto v mojem srcu nesrečna „Viktorca“, katero je tako neusmiljeno zapustil nje „črni vojak“, na katerega bi najraje spustila vso svojo jezo in zaničevanje. Sedaj pride Kirdžalijeva doba! O sladki spomin! Vem, kolikor Vas je mojedobnikov, ohranili ste si še tiste mladostne utise, istotako živo v srcu svojem, kakor jaz. Nismo li vzrastli pod istem obnebjem! Nas ni li ogrevalo vse isto solnce? Nismo li sopli isti zrak? Posedali po istih šolskih klopeh, prejemali vedo iz ust istih učiteljev? Ni čuda torej, da smo bili vsi jednega duha, kar je razvnelo in vzhitilo jednega, to je električno vplivalo na nas vse. „Kirdžali“, to je bil naš vzor, naš junak, naš polubog! Naravno torej, da je bil izvoljenec vsake „Sare Mihaele“ Kirdžali? Ljubavna pisma tiste dobe, bila so najoriginalnejša, kar sem jih kedaj čitala. Še danes prav dobro vem, s kakim ponosom prebirala sem prvi ljubavni list, katerega mi je pisal dolgopet, plavolas petošolec z navpik počesanimi dolgimi lasmi, z uvodom: „Donava, ponosna reka, z vso svojo silovito močjo, ne more pogasiti velikanskega ognja v mojem srcu, kateri plamti samo za te angelj moj!“ Piramidalno kaj ne? Vse umestne fraze prišle so na vrsto, ker manj kakor osem strani pisanih izrazov v vsakojakih vaziantih naslikane ljubezni, bilo bi nezaslišano. In ljubezen vzbuja ljubezen! Kje je kaka dekle, katera ne bi odgovorila na prvo ljubavno pismo?! Pokazati sem vendar morala, da čitam tudi jaz „Kirdžalija“, pobrala sem iz njega vse mogoče in nemogoče, resnično in neresnično opisana čutila, katera gojim v ljubečem srcu svojem do smotra svojega, obožavanega „Kirdžalija“, in podpis obligaten pri vsih sledečih pismih je bil „tvoja ljubeča te Sara Mihaela“. Platonična ta ljubezen trajala je blizu do dva meseca. Skoraj mesec dni bila sva oba že skupaj na počitnicah v prijazni vasi blizu Ljubljane. Do sedaj govorila nisva še nikoli, ali tem pogosteje si dopisovala. Vedno gosteje, slednjič vsaki dan. Toliko pisem sedaj pol generacije ne spiše v to svrhu, kakor se jih je tisti čas. Imela sem pri svojem varuhu svojo sobico, katero sem osobito v noči najbolj izrabljala, ker pri svitu sla-